

ÖĞRETMEN STRATEJİ BELGESİ (2017–2023) VE 2023 EĞİTİM VİZYONUNUN ÖĞRETMEN ODAKLI DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu çalışmanın amacı, Öğretmen Strateji Belgesi'nin (2017-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu'nun öğretmen odaklı değerlendirilmesidir. Böylelikle eğitim reformlarının merkezinde olan öğretmene ve öğretmen yetiştirme sistemine katkıda bulunulabilecektir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden alanyazın taraması kullanılmıştır. Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023), 2023 Eğitim Vizyonu ve ilgili alanyazın değerlendirildiğinde; Türkiye'de öğretmen yetiştirme, adaylık ve işe başlama süreçlerinde yaşanan sürekli değişikliklerin hem öğretmen yetiştirmeyi hem de genel anlamda eğitim sistemini olumsuz bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılabılır. Türk eğitim sistemi ve öğretmenler üzerinde bulunan bu olumsuz etkilerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu ile ortadan kaldırılması ve öğretmen merkezli reformlar yapılması planlanmıştır. Bu çalışmada Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023), 2023 Eğitim Vizyonu ve ilgili alanyazın doğrultusunda ülkenin eğitsel hedeflerine daha etkili ve verimli bir biçimde ulaşılabilmesi için bir takım öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, öğretmen yetiştirme, eğitim vizyonu.

TEACHER-ORIENTED EVALUATION OF THE TEACHER STRATEGY DOCUMENT (2017-2023) AND 2023 EDUCATION VISION

Abstract

The aim of this study is teacher-oriented evaluation of the Teacher Strategy Document (2017 - 2023) and the 2023 Education Vision. Thus, it will be possible to contribute to the teacher and teacher training system which is at the center of the education reforms. In this study, the study of field literature from qualitative research methods was used. Considering the Teacher Strategy Document (2017-2023), 2023 Education Vision and related literature, it can be concluded that the continuous changes in teacher training, candidacy and recruitment processes in Turkey negatively affect both teacher training and the education system in general. It is planned to eliminate these impacts on the Turkish education system and teachers with the Teacher Strategy Document (2017-2023) and 2023 Education Vision developed by the Ministry of National Education and to make teacher-centered reforms. In this study, in line with the Teacher Strategy Document (2017 - 2023), 2023 Education Vision and the related literature, a number of suggestions have been developed in order to reach the educational objectives of the country more effectively and efficiently.

Keywords: Teacher, Teacher training, education vision.

¹ Öğr. Gör., Kafkas Üniversitesi, Sarıkamış MYO, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD (Doktora Öğrencisi), ORCID: 0000-0001-5147-9865, muratkorucuk@kafkas.edu.tr

GİRİŞ

21. yüzyılda kalkınmak, ilerlemek ve hedeflerini gerçekleştirmek isteyen toplumlar eğitime önem verilmesi gerekliliğinin farkındadırlar (Erden, 1998). Eğitimde başarı için ise gerekli program, fiziki olanaklar, maddi imkânlar, ders kitabı ve çeşitleri vb., öğretim materyallerinin yeterliğinin yanı sıra bütün Dünya’da kabul gören öğretmen niteliğinin yeterliğidir (Çakmak, Arıkan & Kaçar, 2018; Çelikten & Özkan, 2018; İlyas, Çoşkun & Toklucu, 2017). Diğer bir ifadeyle “Nasıl bir eğitim?” sorusunun cevabı “Nasıl bir öğretmen” olarak ortaya çıkmaktadır (Abazoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016). 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu madde 43’te öğretmen “Devletin eğitim – öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini yerine getiren özel bir ihtisas mesleğidir” şeklinde tanımlanmaktadır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973). Bu tanıma ek olarak öğretmen; farklı sistem ve düzenlerde öğrenme ortamının en doğru şekilde oluşturulmasını sağlayan, ebeveynlere yol gösterici olan, gerekli kültürel ve mesleki alt yapıya sahip olan alanında uzman kişilerdir (Başaran, 1993). Öğretmenin bu rollerinin yanında öğretmenin; ülke için gerekli olan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde, sosyal hayatın devamlılığının sağlanmasında gerekli becerilerin bireyler tarafından kazanılmasında ve ulusal hedeflere ulaşılmasında etkili olduğu görülmüştür (Karasolak, 2017; Küçükkoğlu & Kızıldaş, 2012; Kaya, 2015). Öğretmenin insan yetiştirmenin kalbi olduğu (Butts, 1966), Atatürk’ün “Öğretmenler yeni nesil sizlerin eseri olacaktır” ifadesi ile Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (S. A. V.) Hadisleri “Örneğin; Yalnız şu iki kimseye gıpta edilir. Allah’ın kendisine ihsân ettiği malı hak yolunda harcayıp tüketen kimse; Allah’ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına da öğreten kimse (Buhari, İlim 15)” ve Kuran-ı Kerim Zümer Suresi 9. Ayette “De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” şeklinde eğitim ve bilginin önemi belirtildiği gibi; eğitim sistemlerinde yenilik yapmak isteyen ülkeler reform çalışmalarına öğretmenler ile başlamalıdırlar (Sönmez, 2007; Varış, 1973). Bu noktada anlaşılacağı üzere toplumlar başarılı olarak istedikleri eğitim reformlarını gerçekleştirmek istiyorlarsa öncelikle mevcut ve gelecekteki öğretmen yeterlikleri/reformları üzerine yoğunlaşmalıdırlar.

Bu bağlamda ülkemizde 2017 yılında “Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023” ile 2018 yılında “2023 Eğitim Vizyonu” Milli Eğitim Bakanlığı, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ve farklı bürokratlar ve kurumların destekleriyle oluşturulmuştur. Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023’te “öğretmenliğe yönelik hizmet öncesi eğitim, öğretmenlik mesleğine adayların seçimi ve istihdamı, adaylık ve uyum eğitimi, kariyer geliştirme ve ödüllendirme, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve sürekli mesleki gelişim” (Öğretmen Strateji Belgesi, 2017) konuları ele alınmış, bu konular ile ilgili amaçlar, hedefler ve eylemler geliştirilmiştir. 2023 Eğitim Vizyonu’nda ise Milli Eğitim Bakanlığı’nun gelecekteki hedeflerinin, gerçekleştirilecek yeniliklerin ve bu yenilenme hareketlerinin takviminin gösterildiği son derece önemli bir adımdır. 2023 Vizyon Belgesi ile planlanan yenilikler 22 alt başlıkta sıralanmaktadır (2023 Eğitim Vizyonu).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın, bağlı kuruluşların, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, milletvekillerinin, sendikaların, okul yöneticilerinin, öğretmenler, diğer kurum ve bürokratların katkılarıyla yürütülen bu çalışmalar, ülkenin eğitim sisteminde özellikle ülkenin eğitim felsefesinden başlayarak öğretmen yetiştirmeye kadar uzanan son derece kapsamlı çalışmalardır. Günümüze kadar genellikle eğitim programı üzerine yoğunlaşarak eğitim reformları planlandığı, ancak bu çalışmalarda öğretmen başta olmak üzere diğer unsurlara da verilen değer doğrultusunda bir plan ve program oluşturulduğu düşünüldüğünde Öğretmen Strateji Belgesi ve 2023 Eğitim Vizyonu’nun önemi daha iyi anlaşılabilir. Bu çalışmanın

amacı, Öğretmen Strateji Belgesi'nin ve 2023 Eğitim Vizyonu'nun öğretmen odaklı değerlendirilmesidir. Böylelikle eğitim reformlarının merkezinde olan öğretmene ve öğretmen yetiştirme sistemine katkıda bulunulabilecektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden alanyazın taraması kullanılmıştır. Alanyazın taraması yapmak için ilgili alanda yapılan yerli ve yabancı çalışmaların taranması, düzenlenmesi ve bu çabalar sonucu bir çıkarımda bulunabilmektir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2012; Creswell, 2012). Bu çalışmada 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023) ile 2018 yılında yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu ve bu yayınlar ile ilgili alanyazın taranmış ve öğretmen odaklı bir değerlendirme yapılmıştır.

BULGURLAR

Çalışmanın bu kısmında öğretmen yetiştirme, 2023 Eğitim Vizyonu ve Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023) hakkında bilgi verilerek ilgili araştırmalar sunulmaktadır.

Öğretmen ve Öğretmen Yetiştirme

Bir eğitim sisteminde istendik özelliklere sahip bireyler yetiştirebilmek için öğretmen en önemli unsurlardan biridir (Çakmak, Taşkıran & Bulut, 2015). Öğretmen toplumsal değerlerin aktarıcısıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017) ve bu sebeple öğretmenlik mesleğinin ve öğretmenlerin daha başarılı olabilmesi için geçmişten bugüne kadar bir çok çalışma yapılmıştır (Cengiz, 2018). Bu çalışmalar göz önüne alındığında öğretmenden beklenen özellikler şu şekilde sıralanabilir (Manduku, Edward & Cheruiyot, 2017; Özoğlu, 2011; OECD, 2009; Stratemeyer, 1956; Tan, 1990; UNESCO, 1991):

- Olgun, yaşadığı toplumu ve kültürü tanımak,
- Kendin ile barışık, pozitif tutum sahibi olmak,
- Bilgiyi veren değil, bilgiye ulaşmak için alternatifler yaratmak,
- Toplumsal değişimde rol oynayabilmek,
- Alanı ile ilgili yeterli düzeyde bilgiye sahip olmak,
- Toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmak,
- Farklı fikirlere hoşgörü ile yaklaşabilmek,
- Eğitim ve öğretim sürecini etkileyebilme becerisine sahip olmak,
- Çocukların/gençlerin iyi bireyler olarak yetişebilmesi için çaba göstermek,
- Yeterli düzeyde genel kültüre sahip olmak.

Son derece önemli olan öğretmenlerin yetiştirildiği ilk okullar ile ilgili birçok farklı fikir olmasına karşın Dünya'da ilk öğretmen yetiştiren okulun Fransa'nın Reims şehrinde 1684 -1685 yıllarında kurulduğu kabul edilmektedir (Cubberley, 1948; Kane & O'Brien, 1958). Öğretmen yetiştiren okullar hızlı bir şekilde Dünya'ya yayılmış (Johnson, 1968) ve 1697 yılında Almanya'da ilk öğretmen okulunun açıldığı bilinmektedir (Yang, 1998). Amerika Birleşik Devletleri de Avrupa'da başlayan öğretmen okullarının etkisinde kalmış ve kısa süre sonra

öğretmen yetiştiren okullar bu ülkede de açılmıştır (Elster, 1993). Daha sonra ise, Amerika Birleşik Devletleri'nde 20. yüzyılın başından itibaren öğretmenlik eğitimi lisans ve lisansüstü düzeyde yürütülmeye başlamıştır (Thornburg & Ogren, 1999).

Ülkemizde ise ilk öğretmen yetiştirme Fatih Sultan Mehmet (1451-1481) dönemine denk gelmiş (Cengiz, 2018) Ayasofya ve Eyüp medreselerinde genel medrese eğitiminden farklı bir program yürütülmüştür (Karasolak, 2017). Bu program Türk eğitim tarihinde öğretmen yetiştirme alan özellikleri doğrultusunda hazırlanmış ilk programdır (Akyüz, 2014). Sonraki yıllarda tüm Dünya'da önem kazanan öğretmen yetiştirmeye Osmanlı da katılmış (Binbaşıoğlu, 1995) ve ilköğretim 1824 yılında II. Mahmud tarafından sadece erkek çocuklar için İstanbul'da zorunlu hale getirilmiş, 1913 yılına gelindiğinde ise bu durum ülke geneline yayılmıştır (Abazoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016). Cumhuriyet öncesi yıllarda öğretmen yetiştirme farklı okullar çatısından yürütülmeye çalışılmıştır. Bu okullar kuruluş yıllarına göre şu şekilde sıralanabilir (Akyüz, 1999):

- 1848 yılında Ortaöğretmen Okulu (Dârümuallimin-i Rüşdi),
- 1868 yılında Erkek İlköğretmen Okulu (Dârümuallimin-i Sıbyan),
- 1870 yılında Kız Öğretmen Okulu (Dârümuallimat),
- 1891 yılında Yüksek Öğretmen Okulu (Dârümuallimin-i Âliye),
- 1913 yılında ise Ana Öğretmen Okulu (Ana Muallim Mektebi) açılmıştır.

Cumhuriyet sonrası öğretmen yetiştiren okullar ise, İlköğretmen Okulları, Köy Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları, Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri ve Eğitim Fakülteleri olarak sıralanabilir (Erdem, 2015). Ülkemizde farklı isim ve modellerle öğretmen yetiştirme çabaları cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren süregelmektedir. Özellikle 1982 yılından sonra eğitim fakülteleri vasıtasıyla öğretmen yetiştirilmiştir (Ergün, 1987). Ancak yetiştirilen öğretmenlerden istenen eğitimsel sonuçlar elde edilememiştir (Aydın, 1998). Özellikle Finlandiya gibi son yıllarda eğitimde başarı elde eden ülkeler değerlendirildiğinde; bu başarılarının arkasında büyük oranda yapılan öğretmen odaklı reformlar olduğu görülmektedir (Özdemir, 2017). Ülkemiz ilgili kurumları tarafından öğretmen odaklı bir reform hareketi olan Öğretmen Strateji Belgesini (2017-2023) ve Türk Milli Eğitimi'ni birçok boyutta ele alan Eğitim Vizyonu'nu hazırlanmıştır.

2023 Eğitim Vizyonu

2023 Eğitim Vizyonu'nda 22 alt başlıkta yenilikler planlanmaktadır. 2019 hazırlık, 2020 pilot uygulama, 2021-2022 yılları ise uygulamaların izlenmesi olarak planlanan bu alt başlıklar şu şekilde sıralanabilir (2023 Eğitim Vizyonu):

- 2023 Eğitim Vizyonu Felsefesi,
- Temel Politikamız,
- İçerik ve Uygulama,
- Okul Gelişim Modeli,
- Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim,
- Ölçme ve Değerlendirme,
- İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi,
- Okulların Finansmanı,
- Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetleri,

- Rehberlik ve Psikolojik Danışma
- Özel Eğitim,
- Özel Yetenek,
- Yabancı Dil Eğitimi,
- Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm,
- Erken Çocukluk,
- Temel Eğitim,
- Ortaöğretim,
- Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri,
- İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri,
- Mesleki ve Teknik Eğitim,
- Özel Öğretim,
- Hayat Boyu Öğrenme

İnsanı temel özne olarak ele alan 2023 Vizyon Belgesi’nde önemli olan, bireylere hem 21. yüzyıl becerilerinin hem de ahlaki ve mesleki bilginin kazandırılabilmesidir. Bu belgede dikkat çekilen bir diğer nokta ise öğretmendir. Öğretmen öğrencilerinin bireysel farklılıklarını kabul eden, öğrencilere sadece derste değil hayatın her aşamasında (okul, bahçe, çarşı vb.) örnek olan, öğretmenden değil öğrenciler ile öğrenen ve öğrencilere temelde öğrenmeyi öğretme çabasında olan bireyler olarak açıklanmaktadır.

2023 Vizyon Belgesi ile sınav odaklı bir eğitim-öğretim sürecinden “yeterlik temelli değerlendirme” sistemine geçilecek olması ve her öğrenci için anaokulundan üniversiteye kadar takip edilebilecek bir “e-portfolyo” oluşturulması öğrencilerin günümüz değerleri doğrultusunda değerlendirilmesine imkân sağlayabilir. Bunun yanında okullarda teneffüslerin uzaması, zorunlu ders saat ve çeşitlerinin azaltılması ile tam gün eğitime geçilerek (ikili eğitim kalkıyor) tasarımı ve beceri atölyelerinin kurulması planlanmaktadır. Böylelikle çocuklara eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılıklarına vb. katkı sağlanacaktır.

Okul gelişim modeli ile her okul kendi kapasitesi doğrultusunda bir gelişim planı ile işe koyulacaktır. Burada önemli nokta okulların birbirleriyle rekabet etmesinden çok her okulun kendi belirlediği hedeflere ulaşması konusunda kendisiyle rekabet etmesinin sağlanabilmesidir. Öğretmen yetiştirmede artık çağın gerisinde kalan “alternatif sertifikasyon programları”nın terk edilerek öğretmenlerin “öğretmenlik mesleği uzmanlık programları” ile öğretmen ve yöneticilerin lisansüstü eğitime yönlendirilmesi olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir.

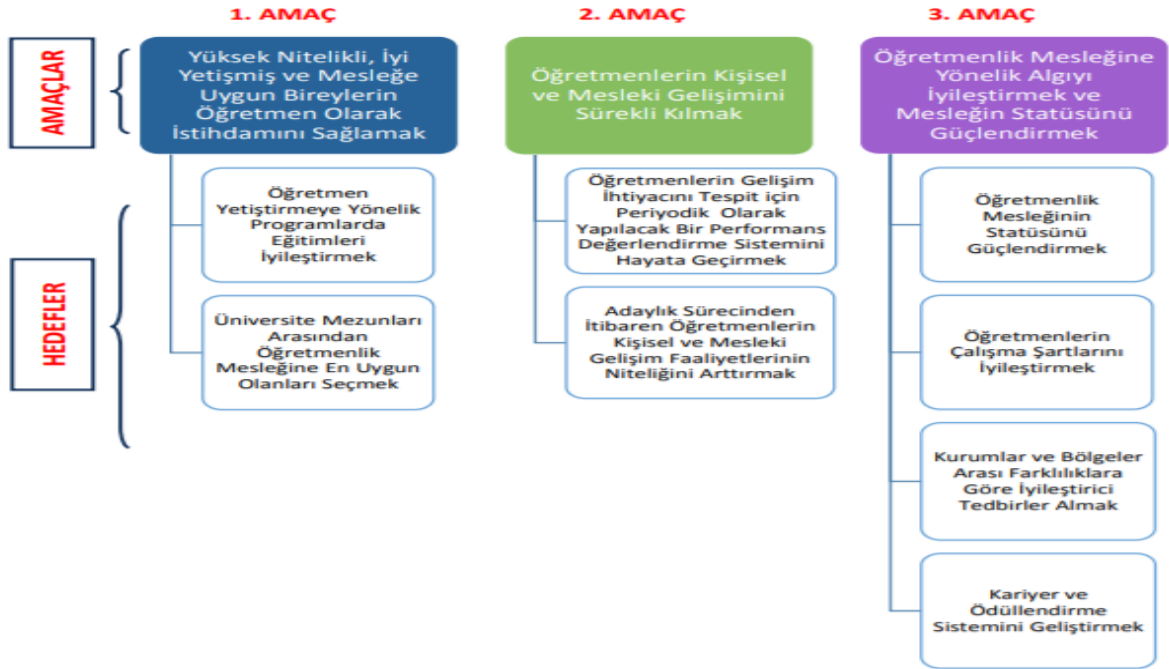
Özel yetenekli ve özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların tespitinde yerel yönetimlerle koordineli bir biçimde daha sık ve detaylı taramalar yapılacak olması 2023 Vizyon Belgesi’nde ki önemli gelişmelerdendir. Bunun yanında bu belgede yabancı dil eğitimine ayrıca önem verilmesi de dikkat çekmektedir. Yabancı dil eğitiminin 2-4. sınıfta “oyun tabanlı”, 5-8. sınıfta “farklılaştırılmış eğitim” ve 9-12 sınıfta “özel amaçlı yabancı dil” olarak uygulanması ve TRT ile işbirliği doğrultusunda yabancı dil gelişimini destekleyici etkinlikler (yabancı dilde veya alt yazılı çizgi filmler) düzenlenmesi önemli adımlardır. Diğer taraftan erken çocukluk eğitiminde zorunlu eğitimin 5 yaşa indirilmesi ve olumsuz şartlara sahip anne – babaların şartlarının iyileştirilebilmesi için eğitimler düzenlenmesi de 2023 Vizyon Belgesinde dikkat çeken iyileştirmelerdendir.

Fen liselerinin üniversiteler ile işbirliği yapmasının (üniversite laboratuvarlarının kullanılması ve üniversite hocalarının fen liselerine koçluk yapması) teşvik edilmesi ve imam hatip liselerinin de üniversitelerin ilgili bölümleriyle iletişim halinde olmasının sağlanması olumlu adımlardandır. Bunun yanında mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi için sektör ve okul işbirliğinin güçlendirilmesi, her yıl bu okullar tarafından üretilen ürünlerin sergilendiği bir fuar düzenlenmesi vb. etkinlikler de dikkat çekmektedir.

Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023) ve İlgili Araştırmalar

Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023)'nde ilk olarak ülkede var olan öğretmenlik hizmet öncesi ve hizmet sonrası eğitim durumları açıklanarak, aktif olarak çalışan veya atanmayı bekleyen öğretmen sayıları ile yıllık çalışma istatistikleri ele alınarak mevcut durum ortaya konulmaktadır. Buna göre ülkede ihtiyaçtan çok daha fazla bir şekilde hem öğretmen adayı vardır hem de öğretmen yetiştiren okullarda öğrenci öğretmenlik eğitimi almaktadır. Diğer bir ifadeyle ülkedeki öğretmen arzı öğretmen talebinin çok daha üzerindedir. Bu durumda öğretmen yetiştiren okulların çekiciliğini düşürmektedir. Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023)'nde değinilen ülkedeki bir diğer sorun ise bölgeler arası öğretmenlerin çalışma süreleri arasındaki farklılıklardır. Ülkenin güneydoğusu ve doğusunda herhangi bir şehirde öğretmenlerin ortalama görev yapma süreleri 1,8 yıl ile 15,6 yıl arasında değişebilmektedir. Bölgeler arası bu istikrarsızlık öğrenim kalitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Son yıllarda yapılan sözleşmeli öğretmenlik düzenlemesi ile bu durumun önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023)'nde “öğretmenliğe yönelik hizmet öncesi eğitim, öğretmenlik mesleğine adayların seçimi ve istihdamı, adaylık ve uyum eğitimi, kariyer geliştirme ve ödüllendirme, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve sürekli mesleki gelişim” olarak altı temel bileşen belirlenmiş Şekil 1’de de gösterildiği gibi bu bileşenlerle ilgili gelecek beş yıldaki amaçlar ile bu amaçlarla ilişkili hedeflere yer verilmiştir.

Şekil 1. Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) Amaç ve Hedefler

Öğretmen strateji belgesinde öncelikle öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu doğrultuda eğitim fakültelerinde uygulama ağırlıklı yeni programların

geliştirilmesi, öğretmen yetiştirmede belirli alanlarda program tercihinin fakülteye girişten sonra yapılması gerektiği, öğretmenliğe uygun olmayıp da öğretmenliğe yerleşen öğrencilerin başka bölümlere transferi, eğitim fakültelerinde öğrenci başına düşen hoca sayısının Dünya standartlarına yükseltilmesi, öğretmen adaylarının mesleğe girişlerinde psikomotor ve duyuşsal becerileri göz önüne alınarak mülakat vb. çoklu veri kaynağına dayalı bir değerlendirilmenin yapılması, ilk atamada asgari puan şartının getirilmesi vb. yenilikler öngörülmektedir. Öğretmen Strateji Belgesi'nde ikinci olarak öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleri üzerinde durulmuştur. Bu sebeple bütün öğretmenler için zorunlu bir performans değerlendirme sisteminin geliştirilmesi, her dört yılda bir öğretmen yeterlikleri çerçevesinde bir sınav yapılması, Okul Temelli Mesleki Gelişim Modeli'nin (OTMG) güncellenerek uygulanması, öğretmen akademilerinin kurulması vb. değişiklikler hedeflenmektedir. Öğretmen Strateji Belgesi'nde son olarak öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirme ve mesleğin statüsünü güçlendirme konularına odaklanılmıştır. Bu doğrultuda öğretmenlere uygulanan şiddetin önlenmesi amacıyla hukuki ve idari düzenlemeler yapılması, öğretmenlerin bireysel çalışmalar yürütebilmeleri için imkân sağlanması, eğitim kurumlarının şartları doğrultusunda sınıflandırılması ve dezavantajlı kurumlarda görev yapmaya ilişkin özendirici tedbirlerin alınması, rotasyon sisteminin işlevsel hale getirilmesi, kariyer basamaklarının yeniden oluşturulması vb. faaliyetlerin yapılması planlanmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu'nun öğretmen odaklı değerlendirilmesi ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Ancak öğretmen ve öğretmen yetiştirme de konu kapsamında değerlendirildiğinden, bu konular ile ilgili yerli ve yabancı çalışmalar hakkında bilgi verilmesi uygun görülmüştür. Bu çalışmalardan araştırma konusu ile ilgili olanlar Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. İlgili Çalışmalar

Tarih	Yazar Adı	Çalışma Adı	Sonuç
2018	Cengiz, E.	Türkiye'de İlk Kez Uygulanan Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri	Öğretmenlerin aday öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
2018	Çakmak, Z., Arıkan, İ. & Kaçar, T.	Milli Eğitim Bakanlığının 2017-2023 Öğretmen Strateji Belgesinde Belirlediği Eylem Planlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	Öğretmen Strateji Belgesindeki (2017–2023) amaç / hedef / eylemlere öğretmenler olumlu bir şekilde yaklaşmaktadırlar. Ancak performans değerlendirme vb. diğer konular hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir.
2018	Çelikten, M. & Özkan, H. H.	Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemi	Öğretmenin kendisini okulda özgür hissetmesi, okulun/yönetiminin öğretmene güvenmesi ve öğretmenin mutlu olması öğretmen performansını arttırabilmektedir.
2018	Yaman, B.	Türkiye, Almanya, Fransa, Çin ve Japonya'da Öğretmen Yetiştirme (2000-2017)	Türkiye'de öğretmen yetiştirme, adaylık ve işe başlama süreçlerinde yaşanan sürekli değişiklikler hem öğretmen yetiştirmeyi hem de genel anlamda eğitim sistemini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Eğitim sisteminde istenen öğretmen başarısı henüz yakalanabilmiş değildir.

2017	Akçöltekin, A., Engin, A. O. & Sevgin, H.	Attitudes of High School Teachers to Educational Research Using Classification – Tree Method	Bu çalışmanın amacı lise öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının demografik değişkenler açısından farklılaşma durumlarının incelenmesidir. Buna göre meslekte 5 yılını doldurmayan öğretmenler ile şehirde yaşayan öğretmenler eğitim araştırmalarını daha sık takip etmekteyken, mesleki deneyimi 5 yıldan fazla olan ve kırsal bölgelerde yaşayan öğretmenler eğitim araştırmaları ile daha az ilgilenmektedirler. Diğer taraftan kadın öğretmenler erkek öğretmenlere oranla eğitim araştırmalarıyla daha fazla ilgilenmektedirler.
2017	Karasolak, K.	Öğretmen Adaylarının Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Bir Ders Programı Önerisi (Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme)	Öğretmen adaylarının 1923 – 2017 yılları arasında öğretmenlik mesleğinin tarihsel ilerleyişi hakkında düşük düzeyde bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak öğretmen adaylarının cinsiyet ve branşları arasında anlamlı farklılıklara rastlanamamıştır.
2017	Özdemir, A.	Bütün Öğrencilerin Okulu Finlandiya Okulları	Finlandiya eğitim sisteminin başarısında temel rol öğretmenlerindir. Finlandiya eğitimde başarıya ulaşabilmek için öncelikle hizmet öncesi ve sonrası öğretmen eğitiminde yenilikler yapmıştır. Eğitimde kalkınmanın kilit rolü öğretmenlerdedir.
2016	Hussen, A., Wtegegn, S. A. & Teshome, T. Z.	Teachers Professional Commitment towards Students Learning, Their Profession and the Community in Eastern Ethiopian Secondary Schools	Öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının düşük düzeyde olmasının temel sebepleri; yetersiz gelir, toplumda öğretmenlik mesleğine yönelik saygının giderek azalması ve düşük mesleki motivasyon olarak sıralanabilir. Bu sebeple eğitim politikalarına yol gösterenlerin öğretmenlerin ekonomik koşullarını iyileştirici ve bu mesleğe yönelik toplumsal farkındalığı artırıcı aktiviteler ile mesleki saygınlığı destekleyici faaliyetlerde bulunmaları önerilebilir. Böylelikle öğretmenlerin motivasyonları artırılabilir ve eğitimsel hedeflere ulaşılmasına destekte bulunulabilir.
2016	Özdemir, S. M.	Öğretmen Niteliğinin Bir Göstergesi Olarak Sürekli Mesleki Gelişim	Öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası eğitimleri, çalışma koşulları, performans değerlendirme sistemleri, öğretmenlik mesleği hakkındaki algıları, beklentilerinin karşılanma durumları ve okul – yönetim yaklaşımı gibi değişkenler öğretmenlerin motivasyonlarını ve dolayısıyla mesleki anlamda başarılarını etkileyebilmektedir.

2015	Atjonen, P.	The importance of the teaching profession in 21 st century Finland	Değişen toplum/çevre ve öğrenen örgüt/çevreye uyum sağlayabilen öğretmenler mesleki anlamda daha başarılı olabilmektedirler. Bunların yanında öğretmen başarısını doğrudan etkileyen unsurlar şu şekilde sıralanmıştır; mesleğe karşı duyulan toplumsal saygının artırılması, öğretmenlere kaliteli hizmet öncesi ve sonrası mesleki eğitim verilmesi, huzurlu bir iş ortamı (ast/üst ilişkilerinde denge) sağlanması ve öğretmen motivasyonunun desteklenmesi.
2015	Cobbold, C.	Professionals without a Profession? The Paradox of Contradiction about Teaching as a Profession in Ghana	Öğretmenlerin mesleki başarılarının bu mesleğe karşı tutumlarına ve öğretmenlik mesleğine karşı motivasyon düzeylerine bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
2015	Erdem, A. R.	Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmenin A, B, C’si	Öğretmenlik mesleği ve bu mesleğe yüklenen görevler son yıllarda tüm Dünya’da olduğu gibi ülkemizde de değişime uğramıştır. Öğretmenlerin toplum üzerinde diğer mesleklerden çok daha fazla etkileri vardır. Bu sebeple özellikle son 30 yılda çeşitli ülkelerde öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası eğitimlerinde yeniden yapılanmalar göze çarpmaktadır.
2014	Küçüköğlü, A. Taşkın, A. & Saadnie, A.	İranlı ve Türk Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma	Türk ve İranlı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve bir öğretmende bulunması gereken özelliklere yönelik görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Buna göre; Türk öğretmen adayları bu mesleğe yönelik duyuşsal özelliklere daha fazla önem verirken, İranlı öğretmen adayları ise bu mesleğe yönelik kutsiyete odaklanmışlardır.
2014	Thorpe, R.	Sustaining the Teaching Profession	Okul ile ilgili değişkenlerin (sınıf mevcudu, sınıf, teknolojik donanım, materyal vb.) öğrenci başarısını etkilediği düşünülse de son yapılan çalışmalar öğretmen niteliğinin diğer tüm değişkenlerden daha fazla öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu sebeple özellikle gelişmiş ülkelerde politikacılar ve toplum öğretmenlik mesleğine daha fazla önem vermekte ve bu mesleğin gereklilikleri üzerine daha fazla enerji harcamaktadırlar.
2008	Karaman, N.	Öğretmenlerin Mesleklerini Algılama Biçimleri ve Gelecekte Beklentileri Nelerdir?	Öğretmenlerin mesleği algılama ve mesleki beklentileri ile cinsiyet, yaş, medeni durum, hizmet yılı, görev yerleri, medeni durumları, eğitim durumları ve branşları gibi değişkenler açısından farklılıklar incelenmiş ve

			anlamli düzeyde farklılıklara rastlanmıştır.
2007	Sönmez, S.	Türk Öğretmen Yetiştirme (Öğretmen Okulları) Felsefesi	Öğretmenin toplumu değiştirebilecek potansiyele sahip olduğu ve burada temel görevin öğretmen yetiştiren okullar olduğu açıklanmaktadır.
1998	Aydın, A.	Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Öğretmen Yetiştirme Sorunu	Öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası yürütülen eğitimlerinin yeniden yapılandırılması değerlendirilerek, öğretmen yetiştirme, atama, hizmet içi eğitim ve istihdam sorununun gelecek yıllarda da üzerinde durulması gereken başlıca eğitimsel sorunlardan olacağına vurgu yapılmaktadır.

Tablo 1 incelendiğinde; Çakmak, Arıkan & Kaçar tarafından 2018 yılında yapılan “Milli Eğitim Bakanlığının 2017-2023 Öğretmen Strateji Belgesinde Belirlediği Eylem Planlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli çalışmada öğretmenlerin Öğretmen Strateji Belgesindeki (2017–2023) amaç/hedef/eylemlere öğretmenler olumlu bir şekilde yaklaşmaktadırlar. Ancak öğretmenler performans değerlendirme, dört yılda bir yapılacak sınavlar ve rotasyon sisteminin işler hale getirilmesi konusunda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Çelikten & Özkan tarafından 2018 yılında yürütülen “Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemi” isimli çalışmada kendisini okulda özgür hissetmesi, okulun/yönetiminin öğretmene güvenmesi ve öğretmenin mutlu olması öğretmen performansını arttırabilmektedir. Cengiz tarafından 2018 yılında yapılan “Türkiye’de İlk Kez Uygulanan Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri” isimli çalışmada öğretmenlerin aday öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Yine 2018 yılında Yaman tarafından gerçekleştirilen “Türkiye, Almanya, Fransa, Çin ve Japonya’da Öğretmen Yetiştirme (2000-2017)” isimli çalışmada ise, ülkemizde öğretmen yetiştirme, adaylık ve işe başlama süreçlerinde yaşanan sürekli değişikliklerin hem öğretmen yetiştirme sistemini hem de genel anlamda eğitim sistemini olumsuz bir şekilde etkilediği belirtilmektedir. Bu çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç ise, eğitim sisteminde istenen öğretmen başarısının henüz yakalanabilmiş olmamasıdır.

Akçöltekin, Engin & Sevgin’in tarafından 2017 yılında yapılan “Attitudes of High School Teachers to Educational Research Using Classification – Tree Method” isimli çalışmada lise öğretmenlerinin eğitim araştırmalarına yönelik tutumlarının demografik değişkenler açısından farklılaşma durumlarının incelenmiş; meslekte 5 yılını doldurmamayan öğretmenler ile şehirde yaşayan öğretmenlerin eğitim araştırmalarını daha sık takip etmekte olduğu, mesleki deneyimi 5 yıldan fazla olan ve kırsal bölgelerde yaşayan öğretmenlerin ise eğitim araştırmaları ile daha az ilgilendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla eğitim araştırmalarıyla daha fazla ilgilendiğinin belirlenmesidir. Karasolak’ın tarafından 2017 yılında yapılan “Öğretmen Adaylarının Cumhuriyet’in Kuruluşundan Günümüze Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Bir Ders Programı Önerisi (Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme)” isimli çalışmada Öğretmen adaylarının 1923 – 2017 yılları arasında öğretmenlik mesleğinin tarihsel ilerleyişi hakkında düşük düzeyde bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak öğretmen adaylarının cinsiyet ve branşları arasında anlamlı farklılıklara rastlanamamıştır. Özdemir tarafından 2017 yılında yürütülen “Bütün Öğrencilerin Okulu Finlandiya Okulları”

isimli araştırmada Finlandiya'nın eğitim alanında tüm Dünya'nın dikkatini çekebilecek düzeyde yakaladığı başarısının temelinde öğretmen eğitiminde gerçekleştirilen reformlar yer almaktadır.

2016 yılında Hussien, Wtegegn & Teshome tarafından yürütülen “Teachers Professional Commitment towards Students Learning, Their Profession and the Community in Eastern Ethiopian Secondary Schools” isimli çalışmada öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının düşük düzeyde olmasının temel sebepleri; yetersiz gelir, toplumda öğretmenlik mesleğine yönelik saygının giderek azalması ve düşük mesleki motivasyon olarak sıralanmaktadır. Bu sebeple yetkililerin öğretmenlerin ekonomik koşullarını iyileştirici ve bu mesleğe yönelik toplumsal farkındalığı artırıcı aktiviteler ile mesleki saygınlığı destekleyici faaliyetlerde bulunmaları önerilmektedir. Böylelikle öğretmenlerin motivasyonları artırılabilir ve eğitimsel hedeflere ulaşılmasına destekte bulunulabilir. Özdemir tarafından 2016 yılında gerçekleştirilen “Öğretmen Niteliğinin Bir Göstergesi Olarak Sürekli Mesleki Gelişim” isimli çalışmada öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası eğitimlerinin, çalışma koşullarının, performans değerlendirme sistemlerinin, öğretmenlik mesleği hakkındaki algılarının, beklentilerinin karşılanma durumlarının ve okul – yönetim yaklaşımı gibi değişkenlerin öğretmenlerin motivasyonlarını ve dolayısıyla mesleki anlamda başarılarını etkileyebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2015 yılında Atjonen tarafından yayınlanan “The importance of the teaching profession in 21st century Finland” isimli çalışmada modern toplumlarda öğretmenlerin eğitimsel ve pedagojik sorumluluğu üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada mesleklerinde başarı hedefleyen öğretmenlerin değişen toplum ve öğrenen çevreye adapte olmaları gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Bunun yanında araştırma sonucu olarak öğretmen başarısını etkileyen unsurlar; mesleğe karşı duyulan toplumsal saygının artırılması, öğretmenlere kaliteli hizmet öncesi ve sonrası mesleki eğitim verilmesi, huzurlu bir iş ortamı (ast/üst ilişkilerinde denge) sağlanması ve öğretmen motivasyonunun desteklenmesi şeklinde sıralanmaktadır. Cobbold tarafından 2015 yılında Gana’da gerçekleştirilen “Professionals without a Profession? The Paradox of Contradiction about Teaching as a Profession in Ghana” isimli çalışmada öğretmenlere mesleklerini profesyonel bir meslek olarak algılayıp algılamadıkları soruldu ve mesleki başarılarının bağlı olduğu nedenler araştırıldı. Ganalı öğretmenlerin büyük bir kısmı kendilerini mesleki anlamda profesyonel olarak görmektedirler. Bunun yanında Ganalı öğretmenlerin mesleki başarılarının bu mesleğe karşı tutumlarına ve öğretmenlik mesleğine karşı motivasyon düzeylerine bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erdem’in 2015 yılında gerçekleştirdiği “Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmenin A, B, C’ si” isimli çalışmada öğretmenlik mesleği ve bu mesleğe yüklenen görevlerin son yıllarda tüm Dünya’da olduğu gibi ülkemizde de değişime uğradığı belirtilmektedir. Bunun yanında Erdem’in çalışmasında öğretmenlerin toplum üzerinde diğer mesleklerden çok daha fazla etkileri olduğu ve bu sebeple özellikle son 30 yılda çeşitli ülkelerdeki öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası eğitimlerinde yeniden yapılanmalar göze çarptığı sonucuna varılmıştır.

2014 yılında Küçüköğlü, Taşgın & Saadnie tarafından yayınlanan “İranlı ve Türk Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma” isimli çalışmada, Türk ve İranlı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve bir öğretmende bulunması gereken özelliklere yönelik görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıklar, Türk öğretmen adaylarının bu mesleğe yönelik duyuşsal özelliklere daha fazla önem vermesi ve İranlı öğretmen adaylarının ise bu mesleğe yönelik kutsiyete odaklandıkları şeklinde belirtilebilir. Thorpe tarafından 2014 yılında yayınlanan “Sustaining the Teaching Profession” isimli çalışmada okul ile ilgili değişkenlerin (sınıf mevcudu, sınıf, teknolojik donanım, materyal vb.) öğrenci başarısını etkilediği düşünülse de; son yapılan çalışmalar öğretmen niteliğinin diğer

tüm değişkenlerden daha fazla öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Bu duruma ek olarak özellikle gelişmiş ülkelerde politikacılar ve toplumun öğretmenlik mesleğine daha fazla önem vermekte olduğu ve bu mesleğin gereklilikleri üzerine daha fazla enerji harcadıkları görülmektedir. Bu çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise; öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer eğitim-öğretim personelinin özellikle uygulamalı eğitimlere önem vermesi ve öğrencilerin öğrenmelerini/araştırmalarını destekleyici etkinliklerde bulunmalarını desteklemeleridir. Burada öne çıkan nokta ise, öğretmenlik mesleğinin profesyonelleşmesi ve öğretmen motivasyonunun yüksek tutulabilmesidir. 2008 yılında Karaman tarafından gerçekleştirilen “Öğretmenlerin Mesleklerini Algılama Biçimleri ve Gelecekte Beklentileri Nelerdir?” isimli araştırmaya göre öğretmenlerin mesleği algılama ve mesleki beklentileri ile cinsiyet, yaş, medeni durum, hizmet yılı, görev yerleri, medeni durumları, eğitim durumları ve branşları gibi değişkenler açısından anlamlı düzeyde farklılıklara rastlanmıştır. Sönmez’in 2007 yılında yaptığı çalışmasında ise öğretmen ve öğretmen yetiştiren okullara vurgu yapılmaktadır. Öğretmen toplumsal değişimi sağlayabilecek bir aktör olarak belirtilirken, öğretmen okulları da toplumsal değişimin başladığı yerler olarak açıklanmaktadır. 1998 yılında Aydın tarafından yürütülen “Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Öğretmen Yetiştirme Sorunu” isimli çalışmada öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrası yürütülen eğitimlerinin yeniden yapılandırılması değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda öğretmen yetiştirme, atama, hizmet içi eğitim ve istihdam sorununun gelecek yıllarda da üzerinde durulması gereken başlıca eğitimsel sorunlardan olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen Strateji Belgesi, 2023 Eğitim Vizyonu ve ilgili alanyazın değerlendirildiğinde; Türkiye’de öğretmen yetiştirme, adaylık ve işe başlama süreçlerinde yaşanan sürekli değişikliklerin hem öğretmen yetiştirmeyi hem de genel anlamda eğitim sistemini olumsuz bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Türk eğitim sistemi ve öğretmenler üzerinde bulunan bu olumsuz etkilerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu ile ortadan kaldırılması ve öğretmen merkezli reformlar yapılması planlanmıştır. İlgili alanyazın gözden geçirildiğinde ulaşılan bir diğer sonuç ise, öğretmen verimliliğinin öğretmenin mesleki anlamda motivasyonunun yüksek olmasına bağlı olduğudur. Araştırmada elde edilen bu sonuca benzer sonuçlara Atjonen (2015), Cobbold (2014), Çelikten ve Özkan (2018), Hussen, Wtegegn, ve Teshome, (2016), Özdemir (2016) ve Thorpe (2015) tarafından yapılan çalışmalarda da rastlanılmaktadır. Bu sebeple Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu ile gerçekleştirilmek istenen reformların sağlıklı bir şekilde başarılabilmesi için bu reformların öznesi olan öğretmenlerin atılacak adımlara karşı tutum ve görüşleri önem taşıdığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023) değerlendirilmesi ile elde edilen bir diğer sonuç ise; iyi öğretmenler yetiştirilmek isteniyorsa eğitim fakültelerine daha fazla önem verilmesi gerektiğidir. Diğer taraftan, öğretmen arz ve talebi MEB ve YÖK’ün koordinasyonu ile dengelenmeli ve özellikle eğitim fakültelerine öğrenci seçiminde çoklu veriye dayalı kriterler geliştirilerek liyakate dayalı bir öğrenci seçimi yapılmalıdır. Bu konular Öğretmen Strateji Belgesi’nde düzenlenmeye çalışılsa da birtakım eksiklikler göze çarpmaktadır. Öğretmen Strateji Belgesi’nin diğer bir eksik tarafı ise, ortaöğretimden gelen başarılı öğrencilerin öğretmen yetiştiren okulları tercih etmelerini sağlayacak çekiciliklerin yaratılması konusuna değinilmemesidir. Bu eksikliklerine rağmen Öğretmen Strateji Belgesi’nin 5 yıl içinde 3 amaç, 8 hedef ve 35 eylemi gerçekleştirmeyi hedeflemesi ve bu doğrultuda hukuki ve idari adımları

belirlenmesi Türkiye'nin gelecek eğitim hedefleri doğrultusunda olumlu karşılanabilir ve desteklenebilir niteliktedir. Araştırmada 2023 Eğitim Vizyonu'nun değerlendirilmesi ile ulaşılan sonuçlar ise; 2023 Eğitim Vizyonu'nda ülkenin önemli bir sorunu olarak görülen eğitimsel sorunlar üzerinde durulması oldukça önemli ve olumlu bir adımdır. Günümüze kadar genellikle eğitim programı odaklı reform hareketlerinin planlanmış olması ve 2023 Vizyon Belgesi ile eğitim programı, öğretmen, öğretmen yetiştirme, anaokulundan-üniversiteye, mesleki eğitimden-yabancı dil eğitimine kadar bir çok alanda yenilik planlanmasından dolayı bu belge, oldukça yenilikçi ve dikkat edilmesi gereken bir adım olarak görülmelidir.

Öğretmen Strateji Belgesi (2017 – 2023), 2023 Eğitim Vizyonu ve ilgili alanyazın doğrultusunda ülkenin eğitsel hedeflerine daha etkili ve verimli bir biçimde ulaşılabilmesi için bir takım öneriler geliştirilebilir. Bu öneriler;

- Özellikle kırsal bölgelerde kız çocuklarının okullaşması için daha açık hedefler belirlenebilir.
- Öğretmenlerden beklenen yeterliklerin geliştirilmesi için daha kapsamlı ve uygulamaya dönük hizmetiçi eğitim faaliyetleri yürütülebilir.
- Öğretmenlik mesleğinin statü ve algısının güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yürütülebilir.
- Eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme sistemleri lisansüstü düzeye çıkartılabilir. Böylece öğretmenlere araştırmacı öğretmen kimliği kazandırılabilir.
- Öğretmenlik mesleğinde terfi ve atamalarda liyakatin daha fazla dikkate alınması önerilebilir.
- 2023 Eğitim Vizyonu'nda sözü geçen bir takım değişikliklerin (özellikle eğitim programı olarak) planlanmasında ve uygulanmasında öğrencilerin katılımının daha fazla sağlanması önerilebilir.
- Bilgi – iletişim teknolojilerinin daha etkili bir biçimde kullanılması ve mevcut personelin (öğretmen-yönetici) bu konuda hizmetiçi eğitimlere alınması sağlanabilir.
- Ortaöğretimde alan seçiminin 9. Sınıfta olması olumlu bir adım olarak algılsa da henüz alan bilgisi tam olarak oturmamış öğrencilerden alan seçimi yapmalarının istenmesi bir takım sıkıntılar doğurabilir. Bu sebeple alan seçiminin daha uygun bir seviyede yapılması önerilebilir.
- Mesleki eğitim ile akademik alan eğitimi arasında ilişkinin daha da kuvvetlendirilmesi önerilebilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu gelecek yıllarda ihtiyaç duyduğu öğretmen ihtiyacını koordineli olarak belirleyebilir ve üniversiteler de buna göre öğrenci kabul edebilir. Böylelikle öğretmen adaylarından atanma oranlarının yüksek olması daha başarılı öğrencilerin eğitim fakültelerine yerleşmesine sebep olabilir.
- Dezavantajlı bölgelerde yaşanan öğretmen sıkıntısı gibi konuların üzerinde durulması vb. önerilebilir.

KAYNAKÇA

Abazoğlu, İ., Yıldırım, O., & Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6), 143-160.

- Akçöltekin, A., Engin, A. O., & Şevgin, H. (2017). Attitudes of high school teachers to educational research using classification – tree method. *Eurasian Journal of Education Research*, 17, 19-47.
- Akyüz, Y. (1999). *Türk eğitim tarihi (başlangıçtan 1999'a)*. İstanbul: Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Akyüz, Y. (2008). *Türk eğitim tarihi m.ö.1000-m.s.2008* (13. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Atjonen, P. (2015). The importance of the teaching profession in 21st century Finland. *Edukaçja*, 2(133), 5-23.
- Aydın, A. (1998). Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme sorunu. *Osman Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(3), 1-9.
- Başaran, İ. E. (1993). *Eğitim yönetimi*. Ankara. Gül Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). *Türkiye’de eğitim bilimleri tarihi*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Buhari (İlim 15). Erişim Adresi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/buhari-muhammed-b-ismail> (18.04.2019)
- Butts, R. F. (1966). *Teacher education, foeol point*. New York: Reinehart and Winston, Inc.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Cengiz, E. (2018). Türkiye’de İlk kez uygulanan aday öğretmen yetiştirme sürecine ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 932-968.
- Cobbold, C. (2015). Professionals without a profession? The paradox of contradiction about teaching as a profession in Ghana. *Journal of Education and Practice*, 6(6), 125-135.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research, planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (4nd ed). Boston: Pearson Education Inc.
- Cubberley, E. P. (1948). *History of education*. Cambridge: Houghton Mifflin Company.
- Çakmak, Z., Arıkan, İ., & Kaçar, T. (2018). Milli Eğitim Bakanlığının 2017-2023 öğretmen strateji belgesinde belirlediği eylem planlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Asos Journal The Journal of Akademik Social Science*, 6(84), 451-463.
- Çakmak, Z., Taşkırın, C. & Bulut, B. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 266-287.
- Çelikten, M., & Özkan, H. H. (2018). Öğretmen performans değerlendirme sistemi. *International Journal of Society Research*, 8(15), 806-824.
- Elster, E. B. (1993). *Student of teaching: The profesional development of the teachers of the nineteenth century*. NewYork: Columbia University Teachers College.
- Erdem, A., R. (2015). Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin a, b, c, si. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4(1), 16-38.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

- Ergün, M. (1987). Türkiye’de öğretmen yetiştirme çalışmalarının gelişmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 10-18.
- Hussen, A., Wtegegn, S. A. & Teshome, T. Z. (2016). Teachers professional commitment towards students learning, their profession and the community in eastern ethiopian secondary schools. *Journal of Teacher Education and Educators* 5(3), 289-314.
- İlyas, İ. E., Coşkun, İ., & Toklucu, D. (2017). *Türkiye’de aday öğretmen yetiştirme modeli: izleme ve değerlendirme*. İstanbul: SETA Yayınları.
- Johnson, J. (1968). *A brief history of student teaching*. DeKalb, IL: Creative Educational Materials.
- Kane, W. T., & O’Brien, J. J. (1958). *History of education considered chiefly in its development in the western world*. Chiacogo: Loyola University Pres.
- Karaman, N. (2008). *Öğretmenlerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri nelerdir?* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Karasolak, K. (2017). *Öğretmen adaylarının cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze öğretmenlik mesleğinin tarihsel gelişimi konusundaki bilgi düzeyleri ve bir ders programı önerisi Türkiye’de öğretmen yetiştirme* (Yayınlanmış Doktora Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Kaya, Y. K. (2015). *İnsan yetiştirme düzenimiz: politika, eğitim, kalkınma* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Küçüköğlü, A., & Kızıldağ, E. (2012). Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Rusya ve Türkiye okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, 11(3), 660-670.
- Küçüköğlü, A., Taşgın, A., & Saadnie, A. (2014). İranlı ve Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 395-416.
- Manduku, J, Edward, B, & Cheruiyot, A. (2017). Inservice teacher training programmes: implications on teacher effectiveness in secondary schools in Kenya. *European Journal of Education Studies*, 3(7), 189-202.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. Erişim Adresi: <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> (21.04.2019).
- Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973). Erişim Adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. (17.04.2019).
- OECD “Organisation for Economic Cooperation and Development” (2009). *creating effective teaching and learning environments: first results from TALIS “Teaching and Learning International Survey”*. Öğretmen Strateji Belgesi, (2017). Erişim Adresi: https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/26174415_Strateji_Belgesi_RG-Ylan-26.07.2017.pdf (20.04.2019).

- Özdemir, A. (2017). Bütün öğrencilerin okulu Finlandiya okulları. *İnformalar Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 59-91.
- Özdemir, S. M. (2016). Öğretmen niteliğinin bir göstergesi olarak sürekli mesleki gelişim. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 233-244.
- Özoğlu, M. (2011). Türkiye'nin öğretmen "yetiştirme" politikası. *21. Yüzyılda Türkiye'nin Eğitim ve Bilim Politikaları Sempozyumu*. Ankara: Eğitim- Bir- Sen.
- Sönmez, S. (2007). Türk öğretmen yetiştirme (öğretmen felsefesi). *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(5), 230-239.
- Stratemeyer, F. B. (1956). *Teacher education for free people*. New York: Amer Association of College Teacher Education.
- Tan, H. (1990). Öğretmen yetiştirme ve istihdam. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(5), 203-207.
- Thornburg, L. D., & Ogren, C. A. (1999). *Historical dictionary of American education*. Westport: Greenword Pres.
- Thorpe, R. (2014). Sustaining the Teaching Profession. *New England Journal of Public Policy*, 26(1), 1-16.
- UNESCO "United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization" (1991). Experts Meeting on Teacher Training and New Contents in Teacher Training Curricula Final Report. Paris. Erişim Adresi: http://www.unesco.org/education/pdf/44_22.pdf (22.04.2019).
- Varış, F. (1973). Cumhuriyetin 50.yılında Türkiye'de öğretmen yetiştirmede karşılaşılan birkaç sorun. 50.yıla armağan. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 6(36), 46-56.
- Yaman, B. (2018). *Türkiye, Almanya, Fransa, Çin ve Japonya'da öğretmen yetiştirme (2000-2017) (Yayınlanmış Doktora Tezi)*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya.
- Yang, S. K. (1998). *Comparison, understanding and teacher education in international perspective*. Frankfurt: Peterlang Pres.
- 2023 Eğitim Vizyonu, (2018). Erişim Adresi: <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> (25.04.2019).

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is teacher-oriented evaluation of the Teacher Strategy Document (2017 - 2023) and the 2023 Education Vision. Thus, it will be possible to contribute to the teacher and teacher training system which is at the center of the education reforms. In this study, the study of field literature from qualitative research methods was used. For this reason, the Teacher Strategy Document (2017 – 2023) published by the Ministry of National Education in 2017 and the 2023 Education Vision published in 2018 and the field literature related to these publications were scanned and a teacher-oriented evaluation was made. Considering the Teacher Strategy Document (2017 - 2023), 2023 Education Vision and related literature, it can be concluded that the continuous changes in teacher training, candidacy and recruitment processes in Turkey

negatively affect both teacher training and the education system in general. It is planned to eliminate these impacts on the Turkish education system and teachers with the Teacher Strategy Document (2017-2023) and 2023 Education Vision developed by the Ministry of National Education and to make teacher-centered reforms. In this study, in line with the Teacher Strategy Document (2017 - 2023), 2023 Education Vision and the related literature, a number of suggestions have been developed in order to reach the educational objectives of the country more effectively and efficiently. The result of the evaluation of the teacher Strategy Document (2017 – 2023) in the research is that if good teachers are wanted to be educated, more emphasis should be placed on the faculties of Education. On the other hand, teacher supply and demand should be balanced with the Coordination of the Mone and YÖK and a student selection based on merit should be made by developing multiple data-based criteria for student selection, especially in the education faculties. The results reached by evaluating the 2023 Education Vision are an important and positive step in the 2023 Education Vision to focus on the educational problems that are seen as an important issue of the country. This document should be seen as a very innovative and important step since the reform movements, which are usually focused on the education program until today, are planned and with the Vision Document 2023, the education program is planned in many areas from kindergarten to university to vocational education to foreign language education.